Temat : Kształcenie twórczego myślenia ucznia, czyli „ Nauczycielu pozwól swoim uczniom myśleć i działać!”

Priorytet Wielkopolskiego Kuratora Oświaty

- Rozwijanie twórczego myślenia ucznia poprzez nowatorskie formy organizacji kształcenia oraz metody pracy dydaktycznej.

Zadanie współczesnej szkoły

- Na współczesnej szkole spoczywa obowiązek podejmowania wciąż nowych przedsięwzięć, mogących sprostać nie tylko aktualnym społecznym oczekiwaniom, ale i zainteresowaniom dziecka. **Sprostać temu zapewne może wprowadzenie niekonwencjonalnych form i metod pracy, zezwolenie dzieciom na pewną swobodę działania, dokonywanie wyborów i rozwijanie głównie zdolności twórczego myślenia.**

Innowacja

- Słownik wyrazów obcych definiuje pojęcie innowacji jako *wprowadzenie czegoś nowego; rzecz nowo wprowadzoną, nowość, reformę*. W/g W. Okonia *innowacja pedagogiczna to zmiana struktury systemu szkolnego(dydaktycznego, wychowawczego) jako całości lub ważnych jego składników; chodzi o zmiany ulepszające system, w tym głównie treści programowe, pracę nauczycieli (jej metody i środki), pracę uczniów bądź warunki materialno – społeczne edukacji.*

Rodzaje innowacji

- innowacje zewnętrzne – o różnym zasięgu i zakresie - najczęściej inicjowane przez władze oświatowe
- wewnętrzne – inicjowane przez nauczycieli wewnątrz szkoły.

wg D. Rusakowskiej

Rodzaje innowacji wewnętrznych

- usprawnienia (dotyczą one działań powtarzających się i polegają na zwiększeniu ich sprawności, skuteczności i efektywności),
- modernizacje (różne formy unowocześniania, głównie materialnego bądź materialno – organizacyjnego, pracy pedagogicznej),
- nowatorstwo (swoisty rodzaj najbardziej złożonej działalności innowacyjnej nauczyciela, opartej na jego inicjatywie i twórczości).

- W świetle obowiązujących przepisów:
  - *innowacją pedagogiczną (w szkołach publicznych i placówkach) są nowatorskie rozwiązania programowe, organizacyjne lub metodyczne, mające poprawić jakość pracy szkoły*.
  - innowacja może obejmować wszystkie lub wybrane zajęcia edukacyjne, całą szkołę lub grupę, ale nie może prowadzić do zmiany typu szkoły.

Dlaczego boimy się nawet korzystnych zmian?

- Lęk przed nieznanym i obronna postawa: *niech już zostanie, jak jest.*
- Niechęć do eksperymentowania, płynąca ze schematyczności myślenia.
- Niepewność, jakie nieoczekiwane skutki pociągnie za sobą zmienianie czegoś.
- Brak oparcia w autorytetach czy chęci do akceptowania autorytetów lub brak autorytetów.
- Brak zaufania do osób proponujących zmiany.
- Przewidywanie najgorszego ze względu na wrodzony lub nabyty pesymizm.

- Niechęć uczenia się, wynikająca z poczucia zagrożenia dla utrwalonych postaw, wiadomości i umiejętności.
- Obawa przed utratą czegoś, do czego przywykło się i polubiło.
- Brak natychmiastowych, widocznych korzyści.
- Lęk przed obniżeniem własnej wysokiej pozycji w grupie.
- Lęk przed obniżeniem poczucia własnej wartości.
- Bierność, niechęć do aktywnego działania, lenistwo.
- Utrwalone nawyki.
- Złe samopoczucie – przepracowanie, przemęczenie, apatia, depresja.

O rozwijaniu zdolności twórczych dzieci

- Zmiany, jakie dokonały się w pedagogice, na skutek reformy edukacji wymagają od nauczycieli nowatorskiego podejścia do celów i treści wychowania i nauczania.
- Rzeczywistość wymusza na nas szukania nowych rozwiązań edukacyjnych w celu wychowania człowieka kreatywnego, aktywnego, odpornego na zmiany, umiejącego rozwiązywać problemy, **wyróżniającego się umiejętnościami twórczego i krytycznego myślenia**, wyposażonego w podstawowe umiejętności życiowe.

Dlaczego niezbędne jest edukowanie w tym zakresie dzieci?

- bo trzeba wyposażać dzieci w podstawowe umiejętności życiowe, umiejętności twórcze,
- myślenie twórcze stanowi siłę sprawczą działalności twórczej.

Kto odpowiada za te działania?

- Nauczyciel, ale twórczy(mistrz)- to on wykształci twórcze myślenie u dzieci,

(mało twórczy nauczyciel raczej zniechęca uczniów do niekonwencjonalnego myślenia)

- kiedy rozpoczynamy ? - od przedszkola

- Paul Torrance opracował dyrektywy postępowania nauczycieli z dziećmi:

- 1. **Ceń myślenie twórcze**, gdyż dzieci bardzo szybko uczą się tego, co się u nich ceni.
- 2. **Zachęcaj do manipulowania przedmiotami**, gdyż małe dziecko wykazuje tendencje do operowania przedmiotami, badania ich, co stanowi podstawę innowacyjności.
- 3. **Wspieraj innowacyjne uczenie się przez dziecko**, gdyż sprzyja to podtrzymywaniu ich ciekawości i chęci zdobywania wiedzy.

- 4. **Ucz tolerancji wobec idei i twórczych osobowości**,
- 5. **Strzeż się przed naruszaniem sztywnych schematów**, gdyż hamują one ważne elementy aktywności twórczej dziecka, do których zalicza się: wolność i swobodę działania oraz możliwości wyboru.
- 6. **Twórz i utrwalaj twórczą atmosferę**, która charakteryzuje się przyzwoleniem, nieskrępowaniem, poczuciem bezpieczeństwa, brakiem lęku, wspólną pracą, elastycznością działania.

- 7. **Stwarzaj sytuacje wymagające twórczego myślenia** w myśl sentencji „Potrzeba matką wynalazków”.
- 8. **Zapewniaj okresy wzmożonej aktywności dzieciom oraz względnego spokoju**, w ten sposób możesz rozwinąć potencjał każdej osobowości, i tej, której aktywność wymaga obecności innych.
- 9. **Utrwalaj zwyczaj pełnej realizacji pomysłów**, gdyż idea to nie wszystko. Trzeba pomysł sprawdzić w praktyce i wtedy można poprawić i udoskonalić, co stanowi bodziec do kolejnej twórczej inicjatywy podejmowanej przez dziecko.
- 10. **Wychowaj siebie na nauczyciela o otwartym umyśle**, gdyż decydującym czynnikiem rozwijania twórczości aktywności dziecka, jego myślenia jest osoba i zachowanie nauczyciela.

Realizacja zadania przez szkoły:

- Najczęściej są to usprawnienia
(stosowanie metod aktywnych na wybranych lekcjach,)
- Często modernizacje (różne formy unowocześniania, organizacyjnego, pracy pedagogicznej również na lekcjach, ale i na zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych w formie projektów itp..
- Bardzo rzadko nowatorstwo (swoisty rodzaj najbardziej złożonej działalności innowacyjnej nauczyciela, opartej na jego inicjatywie i twórczości

Działania podjęte przez szkoły Gminy Pobiedziska w zakresie kształcenia twórczego myślenia.

Udział szkół w akcjach:

- „Szkoła z klasą” (Wronczyn, Jerzykowo, Pobiedziska)
  - -Szkoła uczy myśleć i rozumieć świat (FESTIWAL NAUKI, UCZEŃ BADA ŚWIAT, co słychać na świecie,
- Szkoła z klasą-MYŚLĘ (cogito) (Jerzykowo) Myślenie twórcze, krytyczne i naukowe
  - DZIAŁAM (ago) Działanie obywatelskie, społeczne (Jerzykowo)

- Nauczyciel z klasą (Jerzykowo)
  - **Zachęcenie nauczycieli, by odeszli od formuły wykład - lektura - praca domowa - klasówka. By sięgnęli po metody aktywizacji uczniów. Zachęcenie do postawienia na pracę uczniów w grupach.**

  Zadania:
  - **uczniowie dyskutują i debatują,**
  - **Samodzielnie badają świat,**
  - **Analizują i rozwiązują problemy,**
  - **Myślą twórczo i odkrywczo,**
  - **Pracują zespołowo, odgrywają role**
  - **Korzystają ze źródeł, zbierają świadectwa i opracowują je,**
- Przygotowanie projektu i jego realizacja

- Uczniowie z klasą (Jerzykowo)

  Zadania: badam świat, jestem twórcą, pomagam innym

  - Uczniowie stworzyli dwa projekty edukacyjne: *Szlak Piastowski i Snow White*

Rozwijanie aktywności twórczej dzieci 6-letnich

- Wykorzystanie w pracy elementów:

  - metody B. Rocławskiego (nauka czytania i pisana metodą fonetyczno-literowo-barwną-edukacja językowa, zapoznanie dzieci z całym alfabetem, zwrócenie uwagi na syntezę i analizę wyrazów, liczne ćwiczenia artykulacyjne, logopedyczne, emisyjne),

- metody M. Bogdanowicz (wykorzystanie muzyki i rytmu w ćwiczeniach grafomotorycznych),
- - metody W.Sherbone (metoda ruchu rozwijającego-usprawnia motorykę, pozwala poznać samego siebie, pozwala nabrać zaufania do otoczenia),
- - metody Montessori (dzieci samodzielnie poznają świat i otoczenie, uczą się wtedy kiedy chcą, uczą się przez doświadczanie),

- metoda Klanzy - wyzwala aktywność twórczą i ciekawość. Ułatwia kontakty z innymi. Metoda ta likwiduje lęk, obawy, napięcia mięśni i napięcia psychiczne. Angażuje wszystkie zmysły dziecka, uczy współpracy),
- - metody K.Orffa (odtwarzanie muzyki wokalnej i instrumentalnej, realizacja ruchowa muzyki. Walory metody Orffa to wszechstronność, powszechność i atrakcyjność oparta na żywiołowym wyzwalaniu tendencji twórczych dziecka oraz działaniu w zespole),

- - mandali (rozwija zdolności manualne, kształci motorykę dłoni, umożliwia poznanie i utrwalenie liter i cyfr, kształci pamięć wzrokową, pozwala wypracować własny styl pracy, uczy dobierania kolorów i kształtów. Technika ta wycisza, uspokaja, ułatwia koncentrację),
- - bajki terapeutyczne

Rozwijanie myślenia twórczego w ramach programu *„Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych"*

- Gminny projekt „Matematyczne wariacje” którego autorem był Zespół Szkół w Jerzykowie.

Cele:

- popularyzacja matematyki,
- podniesienie motywacji do nauki tego przedmiotu,
- rozbudzanie i kształtowanie zainteresowań matematycznych ucznia,
- rozwijanie uzdolnień ucznia,
- umożliwienie odniesienia sukcesu w nauce matematyki,
- kształtowanie umiejętności korzystanie z posiadanej wiedzy w sposób twórczy,
- rozwijanie pamięci oraz umiejętności myślenia abstrakcyjnego i logicznego rozumowania,
- rozwijanie wyobraźni przestrzennej,
- rozwijanie umiejętności wykorzystania technik informatycznych w nauczaniu matematyki,
- aktywizowanie ucznia, zachęcanie do wykazywania inicjatywy i realizowania własnych pomysłów,
- kształtowanie pozytywnego nastawienia do podejmowania wysiłku intelektualnego,
- wdrażanie do systematycznego, celowego działania oraz dobrej organizacji pracy,
- kształtowanie postaw prospołecznych.

Zadania nauczycieli realizujących projekt

- zachęcenie uczniów do uczestnictwa w projekcie, zorganizowanie grup i nadanie im nazw związanych z matematyką,
- realizacja projektu zgodnie z programem, ze zwróceniem szczególnej uwagi na

  - kształtowanie u ucznia wiary we własne siły i umiejętności,
  - pobudzanie ucznia do pogłębiania i zdobywania wiedzy na drodze poszukiwań, badań, eksperymentów,
  - uaktywnianie ucznia,
  - obserwacja rozwoju uzdolnień ucznia,
  - stworzenie odpowiednich warunków do pracy grupowej i indywidualnej,
  - umożliwienie przejawiania inicjatywy,
  - tworzenie odpowiedniej atmosfery, w której uczeń będzie doceniany i szanowany,

Uczniowie podczas wykonywania różnych zadań

Wystawa prac uczniowskich

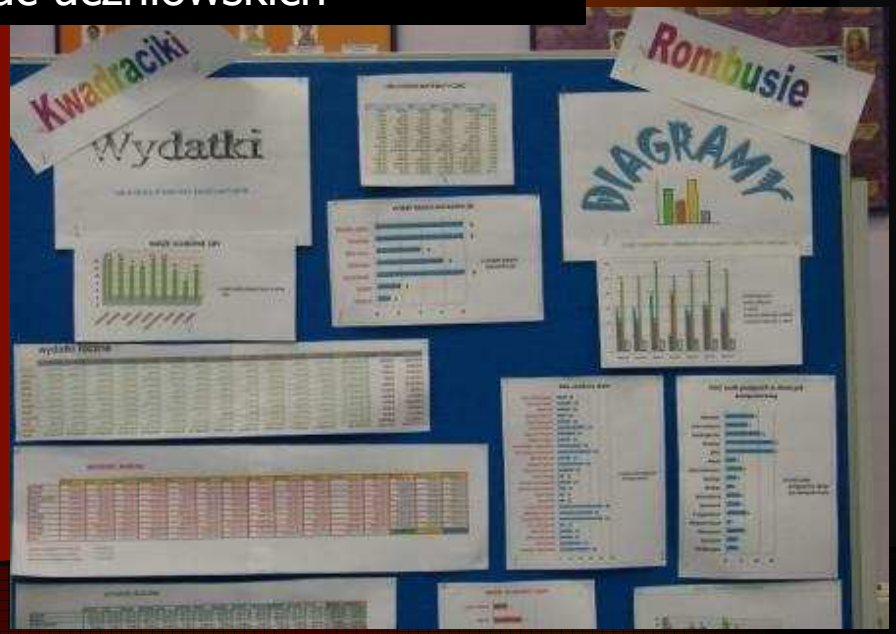

Uczestnicy Gminnego Turnieju Matematycznego

„Świat bajek i baśni” Pomarzanowice

- W programie zastosowano metody:
  - aktywizujące,
  - integracyjne,
  - rozwijające twórcze myślenie,
  - grupowego podejmowania decyzji,

„Uczymy się, bawiąc” Pomarzanowice

- Uczestnicy – uczniowie klas I-III
- Forma- gry i zabawy, układanie opowiadań twórczych, układanie i opowiadanie historyjek obrazkowych, zabawy klockami literowymi, wykonywanie prac metodą płaskiego origami, układanie zagadek

„W krainie baśni i sztuki" (Węglewo)

cele:

- 1.Kształtowanie umiejętności współdziałania dzieci niepełnosprawnych i zdrowych podczas wykonywania zadania.
- 2.Rozwijanie twórczego myślenia poprzez realizację różnorodnych zajęć.
- 3.Rozwijanie talentów plastycznych i tanecznych.
- 4.Wdrażanie dzieci do umiejętnego korzystania z dóbr kultury.
- 5.Przygotowanie układu tanecznego i wystawy plastycznej.
- 6.Przeprowadzenie integracyjnego pikniku rekreacyjnego.

Rezultat

- 1.Zintegrownie dzieci zdrowych i niepełnosprawnych z terenu naszej gminy uczestniczących w projekcie.
- 2.Rozwinięcie zainteresowania wybraną dziedziną sztuki.
- 3.Świadomy odbiór dzieł sztuki oraz wyrobienie nawyku korzystania z dóbr kultury.
- 4.Wiara we własne siły i możliwości.
- 5.Twórcze spędzanie czasu wolnego.

Warsztaty plastyczne w muzeum

05/09/2007

05/09/2007

05/09/2007

05/09/2007

05/09/2007

Później

zwiedzaliśmy

Skansen

05/09/2007

„Edukacyjne poranki” Pobiedziska

- Udostępnienie młodzieży z małych ośrodków szerszego dostępu do uczestnictwa w kulturze, a także terapii poprzez sztukę.
- Budowanie postaw aktywności twórczej i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych dlatego zorganizowano zajęcia, w których uczniowie mieli możliwość stać się współtwórcami przedsięwzięć kulturalnych.

Rezultaty

- Uczestnicy zajęć o tematyce matematyczno-przyrodniczej wyrównali braki i utrwalili nabytą wiedzę i umiejętności, co przyniosło efekty w postaci polepszenia jakości osiągnięć szkolnych.
- Uczestnicy zajęć polonistyczno-plastycznych i muzycznych przygotowali spektakl teatralny o przesłaniu wychowawczym pt. *Siła,* który został wystawiony w OKiS dla szerokiego grona odbiorców- uczniowie, nauczyciele, rodzice, środowisko lokalne.

Śladami zabytków Ziemi Pobiedziskiej
cele:

- zapoznanie uczniów z różnego rodzaju zabytkami, ich historią,
- kształtowanie zachowań sprzyjających ochronie dziedzictwa narodowego,
- kształcenie umiejętności wykorzystania technologii informacyjnej i komunikacyjnej,
- pogłębienie wiedzy na temat historii regionu uczniom o zróżnicowanych możliwościach poznawczych,
- Rozwijanie twórczego myślenia.

Rezultaty

- przygotowanie przez uczestników prezentacji multimedialnej
- Przygotowanie wystawy ukazującej dziedzictwo kulturowe ziemi pobiedziskiej. Zaprezentowaną wystawę obejrzeli uczniowie, nauczyciele, przedstawiciele władz samorządowych oraz mieszkańcy naszej gminy.

Program autorski „Rozumiem, myślę, wiem” (Biskupice)

- Założenia programu:
  - Realizowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego w miarę możliwości poza salą, w naturalnym środowisku, w bezpośrednim kontakcie z rzeczywistością,
  - Treści przewidziane w programie będą wprowadzane w naturalnych sytuacjach, które wiążą się z podejmowanym działaniem,

- Główny akcent zostanie położony na praktyczne ćwiczenia umiejętności twórczych kosztem ograniczenia treści teoretycznych. Model uczenia się przez doświadczenie,
- Zdecydowanie przeważa aktywność uczniów. Rola nauczyciela ogranicza się do doradztwa, inspirowania, bacznego i dyskretnego prowadzenia obserwacji, kierowania procesem poznania.

Dziękujemy za uwagę

Materiał zebrała i przygotowała Alina Mańka